

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 37/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. januára 2018 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Miroslava Duriša predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Kováč/Krpčiarová & partners – advokátska kancelária, s. r. o., M. Bela 2, Lučenec, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ladislav Kováč, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 192/2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom

Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 T 192/2015 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že Krajská prokuratúra v Bratislave podala 13. októbra 2015 okresnému súdu obžalobu na sťažovateľa. Konanie je okresným súdom vedené pod sp. zn. 4 T 192/2015 a v predmetnej veci nariadil verejné zasadnutie na 4. máj 2017.

Keďže sa sťažovateľ z verejného zasadnutia nariadeného na 4. máj 2017 ospravedlnil a vyslovene súhlasil, aby sa verejné zasadnutie uskutočnilo bez jeho prítomnosti, zúčastnil sa ho len jeho obhajca.

Sťažovateľ uvádza, že verejné zasadnutie nariadené na 4. máj 2017 *«podľa denného rozpisu pojednávania, zverejneného pred pojednávacou miestnosťou, vec č. 4 T/192/2015 prejednávala ako zákonná sudkyňa [REDAKOVANÉ]»*

Bez otvorenia pojednávania bolo prítomným účastníkom a to prokurátorovi a obhajcovi obžalovaného oznámené, že v zmysle Dodatku č. 5 k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava II na rok 2017 zo dňa 21. 04. 2017 s účinnosťou od 01. 05. 2017 (ďalej len „Dodatok“), článok V bod I bol predmetný spis sp. zn. 4 T/192/2015 prerozdelený a pridelený na konanie a rozhodnutie zákonnému sudcovi, [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]. s tým, že verejné zasadnutie sa konať nebude a termín hlavného pojednávania sa určuje na 12.09.2017 o 9.00 hod. Z uvedeného bol vyhotovený Úradný záznam.»

Sťažovateľ následne okresnému súdu doručil 18. mája 2017 podanie, prostredníctvom ktorého podal okresnému súdu *„námietku odňatia zákonného sudcu“* a zároveň podal aj sťažnosť *„na odňatie zákonného sudcu“*, pretože postup okresného súdu považoval za nezákonný a v rozpore s *„§ 51 ods. 4 zákona o súdoch č. 757/2004 Z. z.“*.

Dňa 22. mája 2017 podal obhajca sťažovateľa okresnému súdu žiadosť o pridelenie veci zákonnému sudcovi.

Dňa 1. júna 2017 bol sťažovateľovi doručený prípis okresného súdu, ktorým mu okresný súd oznámil, že jeho sťažnosť z 24. mája 2017 je nedôvodná.

Dňa 23. júna 2017 sťažovateľ podal okresnému súdu žiadosť o prešetrenie vybavenia jeho sťažnosti podľa § 67 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 757/2004 Z. z.“).

Dňa 13. júla 2017 bol sťažovateľovi doručený prípis okresného súdu, ktorým mu bolo oznámené, že jeho podanie z 29. júna 2017 bolo postúpené na priame vybavenie predsedovi Krajského súdu v Bratislave.

Dňa 18. júla 2017 bol sťažovateľ Krajským súdom v Bratislave upovedomený o „*neprešetrení vybavenia sťažnosti, zo dňa 10. 07. 2017*“.

Sťažovateľ zastáva názor, že postupom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy tým, že bol odňatý zákonnému sudcovi. Uvádza, že «*Okresný súd Bratislava II, podľa... § 51 ods. 4 zákona o súdoch č. 757/2004 (v znení účinnom a platnom v čase pridelenia veci [redacted]), náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom, pridelil predmetnú vec [redacted] ako zákonnému sudcovi.*

Formálnym postupom teda Dodatkom k rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava II bola predmetná vec odňatá [redacted] ako zákonnému sudcovi a pridelená [redacted]

Z výkladu na str. 4 „Dodatku“ však vyplýva, že boli prerozdelené veci pridelené sudcovi [redacted]. Veci pridelené [redacted] sa prerozdeľovali sudcovi [redacted] aj sudkyňi [redacted], a preto zákonný dôvod daný ustanovením § 51 ods. 4, písm. b), c) Zákona o súdoch a na ktorý sa odvoláva Dodatok k rozvrhu práce OS Bratislava II z 21. 4. 2017 vôbec nenastal. Odňatie už pridelenej veci sudcovi [redacted]

ktorému sa podľa „Dodatku“ namiesto veci č. k. 4 T/192/2015, prideliť iné prerozdeľované veci, a prideliť ju sudkyňi [REDAKOVANÉ] PhD. túto skutočnosť potvrdzuje.

Zároveň poukazujem na Nález ÚS SR, II. ÚS 47/99 z 9. júna 1999 ako aj na Uznesenie Najvyššieho súdu SR 6 Cdo 297/2012, na základe ktorých je postup Okresného súdu Bratislava II, vo veci 4 T/192/2015 pri odňatí a prerozdelení veci zákonnému sudcovi v rozpore s čl. 48 ods. 1 Ústavy SR.».

Vo vzťahu k zachovaniu lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľ uvádza, že „odpoveď Predsedu Krajského súdu Bratislava č. j. Spr. 2158/17 zo dňa 10. 07. 2017 bola sťažovateľovi doručená dňa 18. 07. 2017, posledným dňom na podanie sťažnosti na Ústavný súd SR je 18. 09. 2017. V danom prípade bola lehota na podanie sťažnosti zachovaná.“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľa Ing. arch [REDAKOVANÉ] podľa, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod 4 T/192/2015 a ktorým bol odňatý zákonnému sudcovi, porušené bolo.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti

sťažovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní z dôvodu, že okresný súd v rozpore s „§ 51 ods. 4 zákona o súdoch č. 757/2004 Z. z.“ odňal trestnú vec sťažovateľa pôvodne určenému zákonnému sudcovi a prideliť ju novému zákonnému sudcovi.

Podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi...

Princíp zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy treba pokladať za neopomenuteľnú podmienku výkonu súdnej moci, keďže na jednej strane dotvára a upevňuje sudcovskú nezávislosť a na strane druhej predstavuje pre účastníka konania záruku, že na rozhodnutie jeho veci sú povolané súdy a sudcovia podľa vopred ustanovených zásad tak, aby bola zachovaná zásada pevného a náhodného pridelenia súdnej agendy a aby bol vylúčený – pre rôzne dôvody a rozličné účely – výber súdov a sudcov „ad hoc“ (pozri I. ÚS 239/04).

V zmysle judikatúry ústavného súdu zákonným sudcom je sudca, ktorý spĺňa zákonom ustanovené podmienky na funkciu sudcu. Okrem toho z nej vyplýva, že za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce (II. ÚS 47/99, III. ÚS 202/02) a tiež sudcu, ktorému boli veci pridelené z dôvodu vylúčenia iného sudcu pre zaujatosť v zmysle § 31 Trestného poriadku alebo pre ďalšie dôvody.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prerokúvanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte... Zákonným sudcom je aj sudca určený podľa odseku 4.

Podľa § 3 ods. 4 zákona č. 757/2004 Z. z. zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce.

Ak nastanú okolnosti odôvodňujúce presun už pridelenej veci (resp. agendy) na iného sudcu pre dôvody uvedené v právnom predpise, tak aj sudcov, ktorým boli veci následne pridelené, treba takisto považovať za zákonných sudcov podľa čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 87/01, II. ÚS 118/02 a II. ÚS 119/02, III. ÚS 90/02).

V súvislosti s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd zistil, že napadnuté konanie okresného súdu dosiaľ nie je právoplatne skončené, vec sa nachádza v štádiu konania pred súdom prvého stupňa.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd považuje za podstatné uviesť, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), pričom túto ochranu poskytuje aj základným právam účastníkov v konaní o ich veci pred súdmi (všeobecnými) alebo pred inými orgánmi Slovenskej republiky v prípadoch ustanovených zákonom. Tieto práva vyplývajú z ústavno-procesných princípov konania pred uvedenými orgánmi (čl. 46 až čl. 50 ústavy) a patrí medzi ne aj právo každého na rozhodnutie jeho veci tým sudcom, ktorého určuje zákon. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd však nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Z čl. 127 ods. 1 ústavy totiž vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb je založená na princípe subsidiarity. Zmysel a účel tohto princípu je založený na tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci

im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04).

V spojitosti s tým je potrebné pripomenúť, že ústavné súdnictvo v individuálnych veciach je vybudované predovšetkým na zásade preskúmavania právoplatne skončených vecí (IV. ÚS 187/09). Právomoc ústavného súdu preto zásadne smeruje voči právoplatným rozhodnutiam orgánov verejnej moci a právomoc preskúmať aj ich „iný zásah“, ktorým malo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody sťažovateľa, je len nevyhnutnou výnimkou, u ktorej však podmienka nemožnosti nápravy namietanej protiústavnosti iným spôsobom musí zostať zachovaná. Tak to nie je v prípade, ak námietka smerujúca proti „inému zásahu“ orgánu verejnej moci môže byť efektívne uplatnená v rámci ďalšieho konania (napr. pri uplatňovaní procesných prostriedkov proti meritórnym rozhodnutiam) (pozri napr. IV. ÚS 234/2011). Preto ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť pre neprípustnosť (porovnaj § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde; ďalej porovnaj aj mutatis mutandis I. ÚS 22/03, II. ÚS 349/08, II. ÚS 421/2013, III. ÚS 152/03, IV. ÚS 177/05).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd poukazuje na to, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1

ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Z § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde použitím argumentu *a contrario* vyplýva, že sťažnosť je prípustná po vyčerpaní opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon na ochranu základných práv alebo slobôd účinne poskytuje sťažovateľovi a na použitie ktorých je tento oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ako už bolo uvedené, predmetné trestné konanie sa aktuálne nachádza v štádiu konania pred prvostupňovým súdom a vzhľadom na uvedené sa sťažnosť sťažovateľa javí byť predčasne podaná, keďže sťažovateľ sa má možnosť domáhať ochrany svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy využitím riadnych, prípadne aj mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré mu Trestný poriadok na ochranu jeho práv poskytuje, teda podaním odvolania proti rozhodnutiu prvostupňového súdu, prípadne dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu. V tomto prípade teda existuje „iný súd“, a to krajský súd, resp. najvyšší súd, povelaný na poskytnutie ochrany základným právam sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Keďže ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa jeho ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2018